

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJII
STUDIA CROATICA

Sukladno načelima otvorenosti i javnosti rada Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, vladavine prava, legitimnih očekivanja nastavnika i studenata, znanstvene i nastavne izvrsnosti, radi prepoznatljivosti i razumijevanja studijskoga programa psihologije i organiziranja mobilnosti nastavnika i studenata, temeljem članka 6. stavka 2. točke 2.2.B. Pravilnika o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima Sveučilišta u Zagrebu od 18. srpnja 2008. (klasa 602-04/08-10/30, ur. broj 380-04-39-08-1), privremeno Znanstveno-nastavno vijeće Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu na 11. sjednici u XXVI. akademskoj godini održanoj 12. srpnja 2018. donijelo je

O D L U K U

- I. Prihvaća se opis predmeta *Psihosocijalna prilagodba hrvatskih branitelja u ratu i poraću* na diplomskom sveučilišnom studiju psihologije.
- II. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

U Zagrebu, 12. srpnja 2018.

Klasa: 640-01/18-2/0008

Ur. broj: 380-1/1-18-011

Pročelnik

Izv. prof. dr. sc. Mario Grčević

Opis predmeta

1. OPĆE INFORMACIJE				
1.1. Nositelj predmeta	doc. dr. sc. Lovorka Brajković / doc. dr. sc. Jelena Maričić		1.6. Godina studija u kojoj se predmet izvodi	2.
1.2. Naziv predmeta	Psihosocijalna prilagodba hrvatskih branitelja u ratu i poraću		1.7. Bodovna vrijednost (broj bodova po ECTS-sustavu)	3
1.3. Suradnici			1.8. Način izvođenja nastave (broj sati P + V + S + e-učenje)	0 + 0 + 30
1.4. Studijski program	Diplomski studij psihologije		1.9. Očekivani broj studenata na predmetu	30
1.5. Status predmeta	☐ obvezatni	☒ izborni	1.10. Razina primjene e-učenja (1., 2., 3. razina), postotak izvođenja predmeta <i>on line</i> (maksimalno 20 %)	2.
2. OPIS PREDMETA				
2.1. Ciljevi predmeta	Predmet je osmišljen kako bi se studenti kroz iskustveno učenje upoznali sa specifičnošću Domovinskoga rata i posljedicama koje je ostavio na braniteljsku populaciju, njihove obitelji i širu društvenu zajednicu. Iskustveno učenje podrazumijeva praktičnu razradu pojedinih tema pojedinačno te kroz raspravu i kritički osvrt na razini grupe. Student će imati priliku istražiti individualnu i društvenu perspektivu te upoznati mogućnosti, poteškoće i izazove s kojima se suočavaju sami branitelji, njihove obitelji te stručnjaci koji rade s ovom populacijom. Kolegijem se nastoji pridonijeti jasnijem prikazu žrtve koju su hrvatski branitelji i članovi njihovih obitelji podnijeli te koju mnogi od njih još danas podnose, kao i prikazu društvenih procesa koji bi mogli unaprijediti njihovu sadašnjost i budućnost.			
2.2. Uvjeti za upis predmeta i / ili ulazne kompetencije potrebne za predmet	Predmet mogu upisati i studenti drugih studija na Hrvatskim studijima, uz dopuštenje predstojnika odsjeka na kojem studiraju. Studentima drugih smjerova zadatak za seminarski rad koji je izvorno oblikovan za studente psihologije može biti preoblikovan u skladu s područjem njihova studija (npr. medijskih prikaza braniteljske populacije, prikazivanja povijesne istine).			
2.3. Ishodi učenja na razini programa kojima predmet pridonosi	Student će biti u stanju: <ul style="list-style-type: none"> • kritički prosuđivati znanstvene spoznaje u svrhu generiranja istraživačkih hipoteza te podupirati znanstveni pristup spoznaji; • analizirati pretpostavke i primijeniti sukladna metodološka i statistička znanja u svrhu odgovaranja na specifična istraživačka pitanja te utvrditi prednosti i ograničenja različitih istraživačkih metoda i statističkih postupaka u psihologiji i srodnim znanstvenim disciplinama; • planirati pretraživanje literature, baza podataka i drugih izvora informacija; • organizirati i prezentirati stručna i znanstvena izvješća temeljena na empirijskim podacima uz korištenje znanstvene literature i uvažavanje međunarodnih standarda, samostalno ili timski; • vrjednovati i razvijati vlastite kompetencije, znanja i vještine u skladu s promjenama i standardima profesije; • analizirati te, u kontekstu europskih i/ili svjetskih istraživanja predmetnoga fenomena, interpretirati i vrjednovati nalaze istovjetnih psihologijskih istraživanja provedenih u Hrvatskoj. 			
2.4. Očekivani ishodi učenja na razini predmeta (3-	Nakon odslušanoga predmeta očekuje se da će student moći: <ul style="list-style-type: none"> • prepoznati i objasniti posljedice traumatskih iskustava, s posebnim naglaskom na ratna iskustva; • opisati specifičnost braniteljske populacije u Hrvatskoj, ratna i poratna iskustva koja su prošli te posljedice na njihov svakodnevni život; 			

10 ishoda učenja)	<ul style="list-style-type: none"> • razdvojiti i objasniti znanstvene činjenice od mitova o posttraumatskom stresnom poremećaju; • argumentirati učinkovitost različitih oblika intervencija u oporavku od traumatskih iskustava i opisati praksu u Hrvatskoj; • opisati iskustva suprurnika i djece hrvatskih branitelja te čimbenike koji utječu na obiteljske odnose; • kritički analizirati odnos medija i širega društva prema braniteljskoj populaciji; • kritički analizirati i usporediti rezultate hrvatskih i inozemnih istraživanja u području psihosocijalne prilagodbe ratnih veterana te obrazložiti međukulturalne sličnosti i razlike; • prepoznati čimbenike koji doprinose posttraumatskom rastu branitelja te većoj kvaliteti njihova života u mirnodopskim uvjetima. 								
2.5. Opis sadržaja predmeta	<ol style="list-style-type: none"> 1) Utjecaj ratnih trauma na populaciju u Hrvatskoj 2) Problemi prilagodbe hrvatskih branitelja nakon Domovinskoga rata 3) Zdravstvene poteškoće te prevalencija pobola i smrtnosti kod hrvatskih branitelja 4) Kvaliteta života nakon ratnih trauma 5) Sličnosti i razlike između mirnodopskih i ratnih/braniteljskih traumatskih iskustava te njihovih posljedica 6) Psihosocijalne intervencije – hrvatska i međunarodna iskustva 7) Psihološki i socijalni tretmani u očuvanju zdravlja hrvatskih branitelja 8) Psihosocijalni i duhovni individualni pristup hrvatskim braniteljima 9) Važnost obitelji i socijalne podrške na psihosocijalnu prilagodbu hrvatskih branitelja 10) Iskustva i kvaliteta života supruža hrvatskih branitelja 11) Iskustva i kvaliteta života djece hrvatskih branitelja 12) Važnost medija i šireg socijalnoga konteksta u resocijalizaciji hrvatskih branitelja 13) Postupci destigmatizacije i prevencije retraumatizacije hrvatskih branitelja 14) Pronalaženje smisla vezano uz proživljena ratna iskustva i njihove posljedice te posttraumatski rast kod hrvatskih branitelja 15) Uspjesi i postignuća hrvatskih branitelja u mirnodopskom životu 								
2.6. Vrste izvođenja nastave:	☐ predavanja ☒ seminari i radionice ☐ vježbe ☐ on line u cijelosti ☐ mješovito e-učenje ☒ terenska nastava	☒ samostalni zadatci ☐ multimedija i mreža ☐ laboratorij ☒ mentorski rad ☐ (ostalo upisati)	2.7. Komentari:						
2.8. Obveze studenata	<p>Uvjeti za dobivanje potpisa na kraju semestra i polaganje predmeta jesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovito nazočenje na nastavi (nazočnost na najmanje 75 % predavanja, odnosno 11 dolazaka od 15 predavanja) - pisanje seminarskoga rada s prijedlogom intervencije namijenjene jednoj od specifičnih populacija koja je uključena u sadržaj kolegija (npr. suprugama branitelja, braniteljima sa 100 % invalidnošću, braniteljima poduzetnicima). Pri izradi seminara studenti trebaju koristiti minimalno tri hrvatske i tri strane reference, osvrnuti se na sadržaj triju predavanja te na temelju toga i vlastite kreativnosti, osmisliti prijedlog intervencije kojom bi unaprijedili kvalitetu života jedne (sub)populacije. <p>Studentima drugih studija zadatak za seminarski rad koji je izvorno oblikovan za studente psihologije može biti preoblikovan u skladu s područjem njihova studija (npr. medijskih prikaza braniteljske populacije, prikazivanja povijesne istine).</p>								
2.9. Praćenje rada studenata	Pohađanje nastave	DA		Istraživanje		NE	Usmeni ispit		NE
	Eksperimentalni rad		NE	Referat		NE		DA	NE

	Ogled		NE	Seminarski rad	DA		DA	NE	
	Kolokvij		NE	Praktični rad		NE	DA	NE	
	Projekt		NE	Pisani ispit		NE	Broj bodova (ukupno)		
2.1. Obvezatna literatura (dostupna u knjižnici i / ili na drugi način)	Naslov						Dostupnost u knjižnici	Dostupnost putem ostalih medija	
	Braš, M., Milunović, V., Boban, M., Brajković, L., Benković, V., Đorđević, V. i Polašek, V. (2011). Quality of life in Croatian Homeland war (1991 -1995) veterans who suffer from post-traumatic stress disorder and chronic pain. <i>Health and Quality of Life Outcomes</i> , 9, 56.							da	
	Lazarus, Richard S. – Folkman, Susan (2004) <i>Stres, procjena i suočavanje</i> , Jastrebarsko: Naklada Slap.						da		
	Jakovljević, M., Brajković, L., Jakšić, N., Lončar, M., Aukst Margetić, B. i Lasić, D. (2012). Posttraumatic stress disorder (PTSD) from different perspectives: a transdisciplinary integrative approach. <i>Psychiatria Danubina</i> , 24 (3): 246-255.							da	
	Knežević, M., Krupić, D., i Šućurović, S. (2016). Coping strategies in war veterans 20 years after the exposure to extreme stress. <i>Društvena istraživanja</i> , 25(3), 353-370.							da	
	Komar, Z., Lončar, M., Vukušić, H., Dijanić Plašć, I., Folnegović-Grošić, P., Groznica, I. i Henigsberg, H. (2010). Percepcija obolijevanja od PTSP-a kod hrvatskih branitelja. <i>Medix</i> (89/90).							da	
	Šućurović, S., Mikloušić, I. i Knežević, M. (2017). Psihosocijalna prilagodba hrvatskih branitelja – Individualna i društvena perspektiva. Zagreb: Biblioteka Studije.						da		
2.11. Dopunska literatura	<p>Američka psihijatrijska udruga (1996). <i>DSM-IV: Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.</p> <p>Američka psihijatrijska udruga (2014). <i>DSM-V: Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.</p> <p>Agaibi, C. E. i Wilson, J. P. (2005). Trauma, PTSD, and resilience: a review of the literature. <i>Trauma Violence Abuse</i>, 6(3), 195-216.</p> <p>Andrews, B., Brewin, C. R., Philpott, R. i Stewart, L. (2007). Delayed-onset posttraumatic stress disorder: a systematic review of the evidence. <i>American Journal of Psychiatry</i>, 164(9), 1319-1326.</p> <p>Andrews, B., Brewin, C. R., Stewart, L., Philpott, R. i Hejdenberg, J. (2009). Comparison of immediate-onset and delayed-onset posttraumatic stress disorder in military veterans. <i>Journal of Abnormal Psychology</i>, 118(4), 767-777.</p> <p>Antičević, V., Kardum, G. i Britvić, D. (2011). War Veterans' Quality of Life: The Impact of Lifetime Traumatic Experiences, Psychological and Physical Health-Related Characteristics. <i>Društvena istraživanja</i>, 20(4), 1101-1118.</p> <p>Hines, L. A., Sundin, J., Rona, R. J., Wessely, S. i Fear, N. T. (2014). Posttraumatic stress disorder post Iraq and Afghanistan: prevalence among military subgroups. <i>Canadian Journal of Psychiatry</i>, 59(9), 468-479.</p> <p>Jakšić, N., Aukst-Margetić, B., Marčinko, D., Brajković, L., Lončar, M. i Jakovljević, M. (2015). Temperament, character, and suicidality among Croatian War veterans with posttraumatic stress disorder. <i>Psychiatria Danubina</i>, 27(1), 60-63.</p> <p>Knežević, M., Krupić, D., i Šućurović, S. (2017). Emotional competence and combat-related PTSD symptoms in Croatian Homeland War Veterans. <i>Društvena istraživanja</i>, 26(••1), 1-18.</p> <p>McFarlane, A. C. (2010). The long-term costs of traumatic stress: intertwined physical and psychological consequences. <i>World Psychiatry</i>, 9(1), 3-10.</p> <p>Xue, C., Ge, Y., Tang, B. H., Liu, Y., Kang, P., Wang, M. i Zhang, L. L. (2015). A Meta-Analysis of Risk Factors for Combat-Related PTSD among Military Personnel and Veterans. <i>Plos One</i>, 10(3).</p>								

2.12. Ostalo (prema mišljenju predlagatelja)	
---	--